

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE TARTOZÓ SZÖVEKZETEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes
tagdíja évi 100 lel, kiscgazdák és tiszviselők
részére 50 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát
100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfüggyelő bizottság felfüggyele mellett felelős szerkesztő és kladó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 250 lel Negyed évre 75 lel
Fél évre 125 lel Egyes szám 5 lel

A telepesek, kiscgazdák és gazdatisztek agrárreformügyi sérelmei.*)

Irta: Török Bálint.

Az E. G. E. minden eszközt és alkalmat igyekszik megragadni a gazdaközönség köréből vett panaszok orvoslása érdekében, ezért a földreformtörvény végrehajtásával szorongatott telepesek, kiscgazdák és gazdatisztek sérelmeit a Magyar Párt f. hó 14-i nagygyűlése előtt is feltárta. A nagygyűlés e panaszokat magáévá tette és azokat a nemzetek szövetsége elé terjeszteti határozta. Az alábbi előadás csak vázlatosan és érintőleg foglalkozik e panaszokkal. A nemzetek szövetsége elé terjesztendő memorandumban azonban eredeti és hitelesített okmányokkal felszerelve a részletekre is ki fog terjeszkedni az egyesület. Az előadás szövege a következő.

Mélyen tisztelt Nagygyűlés!

A telepes kiscgazdák kétségbeesztő kálváriajárása szomorú fejezet Románia földreformjának történetében. Erős idegzet kell az 1921. évi földreformtörvény 10. §-ának jogfosztó és antiszociális intézkedése nyomán a 6—8 gyermekes szülők körében fellépő inségnek és nyomornak nemcsak átéléséhez, de meghallgatásához is

A Magyarországtól Romániához csatolt területen összesen 59 telepes község van 7199 teleppel, illetve családdal 41860 lélekszámmal. A telepek általában kétfélek u. m.: 1—5 k. holdas munkástelepek, és 5—30 k. holdas gazdasági telepek. Kivételes esetekben igen gyenge talajokon a telepek nagysága 30 k. holdig megyen fel. Van két 50 k. holdas telep, melyek a felosztott birtokokon alkalmazott gazdatisztek részére adattak el.

A telepek közül

20	község	2895	telepe	1776—1873.	évek között,
15	"	2338	"	1874—1894.	" "
24	"	1966	"	1894—1913.	" "

létesült.

Az 1894. év előtti telepek a pénzügyminiszterium, az azutániak pedig a földművelésügyi miniszterium által készített telepítési törvények alapján létesültek. A telepítések egyrészt a hasznavehetetlen, mocsaras, vadvizes területek lecsapolása, szikes, irtandó területek használhatóvá tétele, telkesítése céljából, másrészt a kincstár jövedelmeinek fokozása, főként dohánytermelés, továbbá az ipari kereskedelmi növények amilyenek a komló, cukorrépa, gyógynövények stb. rendszeres termelésének nagyobb mértékben való felkarolása és az állattenyésztés fejlesztése érdekében történtek, nemzetiségi és felekezeti különbségre való tekintet nélkül. A telkesítési munkálatokat a telepesek

* A Magyar Párt 1924 évi dec. 14-i nagygyűlésén tartott előadás szövege.

nagy áldozatokkal és szakértelemmel, hosszú évekre terjedő nehéz munkával végezték. A telepes községek között volt magyar, román, német, tót, cseh, szerb nemzetiségű, róm. kath., gör. kath., református, lutheránus stb. vallású. A Romániához csatolt telepek között is van román pld. Mészdorgos, német pld. Németperreg, bolgár Bolgár-telep stb. telepes község is.

A telepítés. illetve parcellázás ügyét az állam azért vette a maga kezébe, hogy a dolgozni akaró és tudó földnélküli, vagy törpe birtokos, földéhes szegény munkás népet kirántsa a száz szögletből leselkedő, lelketlen kufárok karmai közül és közveitők kizárásával önköltségen juttassa őket ahhoz a földhöz, amelynek jövedelméből tételéhez olykor egy emberöltő kellett. A telepesek egyénileg aláírt szerződések alapján becsértékben, tehát nem ingyen kapták földjeiket és családonként csak annyit, ahány holdnak telkesítésére és megművelésére képesek voltak. A telepek árának esedékes összegét részben még a magyar, részben pedig az illetékes román hatóságok utján, az államnak kifizették illetve törlesztik ma is. A befizetett járadékokat megjegyzés nélkül elfogadta a román állam és nyugtázta. Ezért joggal hihették a vásárlók, hogy telepeik tulajdonjogához kétség nem férhet.

A telepítési okirat szerint a telepek telekkönyvi megosztása és a vételár első részletének kifizetése után az állam köteles lett volna az 1894. évi V. tc. 16. §-a alapján a telepeseket a telekkönyvbe beírni és telekkönyvi tulajdonosokká tenni. Ez részben meg is történt. A legtöbb községben azonban ezt adminisztratív késedelmeskedésből csak az 1919. év tavaszán hajtották végre, amikor a Bánátban pld. a francia megszálló csapatok ellenőrzése mellett még teljes hatáskörrel magyar hatóságok működtek. Ez a körülmény a telepesekre végzetes következményt eredményezett anélkül, hogy őket mulasztás vagy gondatlanság terhelné.

A gyulafehérvári határozatok szellemében alkotott és a király által szentesített első agrárreform decretum a telepesekre vonatkozólag a földkérdésben jogfosztó rendelkezéseket nem tartalmazott. Amikor azonban a nemzeti türelmetlenség a lelkekben urrá lett, ez a törvény a földreformok korszakában lehetővé tette, hogy a telepes kiscgazdák földjét részben elvegyék és gazdaságuk nagymérvű megcsonkítása által a megélhetésüket válságossá tegyék. Ki képzelhette volna, hogy amikor világszerte minden ország-

ban a földműves földet kap, akkor Romániában az 1918. évi gyulafehérvári határozatok III. 5. pontjában foglalt rendelkezések dacára a telepesek és munkások kis földjéből még el is veheszenek?

És mégis így történt. —

A földreformtörvény 10. §-a ugyanis kimondja, hogy „az 1885. január 1. után telepített telepes birtokai kisajátíthatnak a 36. §-ban felsorolt igényjogosultaknak az azon vidéken juttatható birtokilletmény mértékéig.”

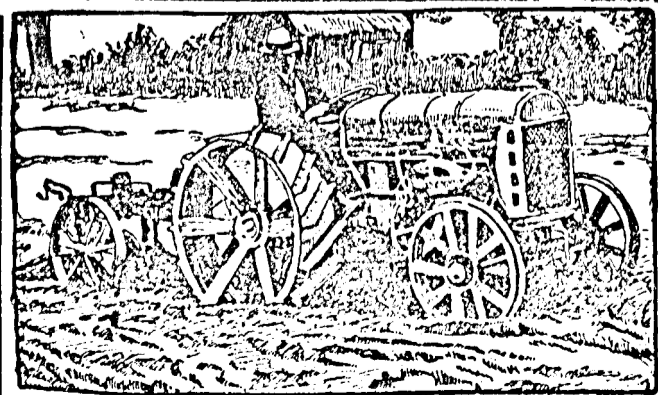
A törvény ezen szakaszához a végrehajtási utasítás a következőket füzi: „A jelen cikk értelmében telepítésnek mondható minden földosztás, amely a szabad verseny kizárásával akár más vidékről hozott, akár helybeli lakosok javára történt. Nem alkalmazható ez a rendelkezés oly telepítési illetőségekre, melyek ma harmadik személyek birtokába jutottak, de nem öröklés útján.

Ezen törvényszakasz és a vonatkozó végrehajtási utasítás alapján „földreform” címen 4—7 k. holdra vagyis egészségtelen törpe birtokokra csökkenthetik a telepes birtokokat.

A végrehajtási utasítás értelmében azok a telepesek, akik képtelenek voltak a gyenge minőségű földjük jövedelméből megélni és eladták telepeiket, jogutódaikkal együtt mentesülnek ezen jogfosztás alól. Csak a jobb jövő reményében kemény, kitartó munkával küzdő munkásnép jutalma lett a kálváriajárás. A kapcsolt területen 19 telepes községnek mintegy 12,000 telepes gazdája veszíti el vagyonaának háromnegyed részét a törvény 10. §-a alapján. Névszerint: Bálincz, Bégahosszupatak, Bégamonostor, Facsád, Fehértelep, Igazfalva, Mosnica, Nőrincse, Sztancsófalva, Temesrékás, Vásáros, Déva, Felsődetrethem, Fehéregyháza, Kolozskara, Marosludas, Magyar-nemegye, Nagysármás, Vicze.

Hogy milyen részrehajlással történt a földreform végrehajtása e téren, szomorúan világítja meg az a körülmény, hogy amikor egyik oldalon a magyar telepesektől és kiscgazdáktól elvették a földet és pld. a nyugati határ mentén az odaváló magyar igényjogosultak járandóságát a törvényszabta 7 hold alá szorították le, ugyanakkor a helyi, valamint a távoli havasokból odatelepített román földműveseknek egyenként ennél jóval nagyobb területeket osztottak ki.

A törvény 10. §-a azonban nemcsak az 1885. utáni, hanem az azelőtti telepítéseket is érinti. Így pld. az 1869 ben, tehát 55 évvel ezelőtt telepített józsefszállási földműveseket, akiknek egy emberöltőn át kellett dolgozniuk ahhoz,

A „Fordson Tractor” csak 117,000 leu.

Személy- és teherautók, autó alkatrészek, mindenféle gazdasági gépek megtekinthetők és beszerezhetők a

„PERRY”

cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám.

hogy szikes talajbirtokukat annyira megjavíthassák, hogy aggkorukra megkezdhessek a telepek árának törlesztését. 4—7 holdas törpebirtokosok lettek a telepes gazdák, akiket pedig közülök „igényjogosultaknak“ nem ismertek el, egész birtokukat elvesztették. Ilyenek pld. akik testi fogyatkozás, vagy aggkor miatt egy munkás élet után munkaképtelenekek lettek!

A felzudult méhcsaládokhoz hasonlóak a telepes községek. A folytonos zaklatottságból származó idegesség miatt az emberek dolgozni sem tudnak és a kész vagyonukat élük fel. Eddig csak Facsád községből 32 telepes férfi vándorolt ki Amerikába, ezek közül 13 családotól.

A törvény sújtja mindazon kulturális és közcélú intézményeket, amelyek a telepítéssel kapcsolatosan létesítettek: így az egyházakat, templomokat, iskolákat, óvodákat, papokat, tanítókat, jegyzőket, mert ezek fenntartására és javadalmazására adományozott ingatlanok telekkönyvi átírása sem történt meg, vagy ha megtörtént, érvénytelen, vagy per alatt áll. A törvény 10. §-a érzékenyen sújtja ezenkívül a Kolozspata, Györgyfalva, Boos, Ajton, Marosjára stb. községek parcella vásárló kiscgazdáit is, akik egész életük minden munkájának gyümölcsét fektették be kicsiny parcelláikba. A háboru végigszenvedése után a törvény megfosztotta őket kifizetett és évek hosszú sora óta használt földjeiktől csak azért, mert azok a telekkönyvben neveikre átírva nem voltak. De nem maradhat ez így, mert el kell ismernie az államnak a kiscgazdák tulajdonjogát. Van már precedens is erre, tudunk esetet, amikor egy 500 holdas ugyanilyen körülmények között létrejött szerződés jóváhagyatott. Az, hogy az 500 holdas, ezek 1—10 holdasok, nem változtat a lényegen.

Vannak és kell hogy legyenek, akik még hisznek! Mi is ezek közé tartozunk, ezért még egyszer fel kell tárunk a kormány előtt a magyar földművelő népet ért súlyos sérelmeket, hogy azokra sürgős és gyökeres orvoslást kérjünk.

De ezzel nincsen még vége panaszainknak!

A városok élmezésében igen jelentékeny szerepet játszó magyar kiscgazdák nemkevesebbé rövidítették meg mint a telepesek. A törvény alapján a város szélén levő utolsó háztól számított 1 kilométeres körletben fekvő ingatlanok is kisajátíthatók városfejlesztési célból. Ezen a címen

a városban lakó földművesektől pl. Kolozsváron a hóstátiaktól százezreket érő ingatlanokat egészen jelentéktelen összegekért sajátítottak ki.

Van még egy a földreformmal kapcsolatos súlyos sérelme nem a magyar földművelő népnek, hanem a földreform által ép olyan mélyen sújtott magyar gazdasági és bérleti osztálynak, hogy úgy mondjam, a föld szellemi munkásainak!

Uraim! A magyar gazdaszettek és bérleti uttörői, bázisai, tanítómesterei, apostolai voltak a mezőgazdasági kulturának! És mi történt velük? Azokat az okleveles gazdákat, akiket ha itt nem volnának, külföldről kéne kedvező ajánlatokkal becsalogatni az országba, egyszerűen kidobta a törvény állásaikból az utcára és bár felvette az igényjogosultak sorába, de úgy, hogy csak a földreform befejezésekor, a falusiak igényeinek kielégítése után rendelkezésre álló és az elemi iskolák, tanítóképzők, csendőrségek, csendőrszakaszok és mintagazdaságok kielégítése után esetleg még fennmaradó területből kaphatnak földet — ha jut.

Hatodik esztendeje már, hogy más pályán tengődnek a mezőgazdasági termelés fejlesztésének hivatásos szolgálói, akik közül még senkit sem juttatott egy talpalattnyi földhöz sem a földreform.

Ám lássuk most a székely kérdést! A székelyek közös birtokainak kisajátítását szintén kimondja a törvény a 24-ik és 32-ik §§-ában, midőn arról rendelkezik, hogy a községi erdők és legelők létesítése céljából kisajátíthatók a községi erdők, legelők és kaszálók is, amennyiben a normális marhaállomány eltartásához szükséges területen felül terjednek, ugyszintén a vagyonszomszóságok kaszálói és legelői is.

Az 1919. évi agrártörvények a volt határvidéki ezredek vagyonát a lakosság nemzetiségi jellegére való tekintet nélkül mentesítették a kisajátítás alól. Az 1921. évi törvény azonban a román kézben levő naszodi 2-ik román ezred vagyonát kivette a kisajátítás alól, és az ugyanolyan történelmi eredetű és jogi természetű magyar kézben levő csiki 1-ső székely gyalogezred vagyonát a kisajátítandók között hagyta és el is vette az állam javára. Itt 70,000 hold erdőről és legelőről van szó, mely minimálisan 100 millió Lei értéket képvisel s amelynek rendelkezése a székely szegény gyermekek tanulmányainak segélyezése, tehát nagy mértékben a székely kiscgazdai érdekek kulturális szolgálata.

Ilyen természetű birtokok keletkeztek ősi rendszerek folytán a Székelyföldnek több részében, minő pld. a marosszéki Székshavas, a gyergyói u. n. Közrez, az udvarhelyi u. n. 17 falusi, Aranyosszéken a Bogátpusztá, melyeket mint közönséges földeket szabadon használtak első foglalás ősi jogán eredeti tulajdonosaik. Mindezekből az eddig felsorolt és még számtalan említés nélkül hagyott esetből azt látjuk, hogy a magyar és székely földművelő népet az uralkodó népfaj előnyeire háttérbe helyezték, őket anyagiilag sokszorozottan hátrányosabban kezelték és a törvény végrehajtása sok esetben vagyoni tönkretételüket idézte elő.

Ugyanezt az elnyomást látjuk a földhöz juttatás terén, hol az igényjogosultak nemzetisége szerint különbség tétellett és pedig mindenkor a magyar földműves osztály rovására, amit annál is inkább állíthatunk, mert az agrárreform eredményeiről különböző időben kiadott hivatalos statisztikák a legnagyobb ellenmondásokat tartalmazták. De hosszadalmas volna a földreform kapcsán a magyarság rovására felmerült összes sérelmeket felsorolni, ezért itt röviden és vázlatosan csak a földművesek, kiscgicszenciák és hivatásos okleveles gazdák sérelmeit és panaszait s azoknak is csak egy töredékét sorolhattuk fel. De ezek is elegendők már arra, hogy javasoljuk, miszerint:

Mondja ki a nagygyűlés, hogy felir a kormányhoz, szenátushoz és kamarához. És pedig tekintettel arra, hogy úgy a földreformtörvény, valamint annak végrehajtási utasítása és természetben történt végrehajtása a magyar földműves osztályt az uralkodó népfaj előnyeire háttérbe helyezte, őket anyagiilag hátrányosabban kezelte és sok esetben vagyoni tönkrejutásukat idézte elő, követeli a nagygyűlés:

a) a földreform rendén a magyar kiscgazdákat és gazdaszettekért sérelmek sürgős és gyökeres orvoslását,

b) a birtokba helyezéseknek nemzetiségre való tekintet nélkül történő végrehajtását,

c) a kisajátított ingatlanoknak arany értékben, forgalmi áron, készpénzben való kifizetését,

d) a csikmegyei magánjavak és egyéb közbirtokosságok erdőinek és egyéb mezőgazdasági ingatlanainak fenntartását és a régi tulajdonosok kezében való meghagyását.

TÁRCA.

Kenyér.

Irta: Szabó Jenő.

Kenyér! Világot mozdító erő!
Te porba sújtó, te fölemelő!
Átok meg áldás bűvös keveréke,
Te az örök harc, te az enyhe béke!
Sok büszke fantom szürke ködbe veszte —
Csak te maradsz a cél, a vágy, az eszme;
A termő mult, a viselő jelen —
Te vagy az élet, a történelem,
Kenyér!

Kenyér!.. Hajh, vért izzadva kergetem...
Családom vár — kér, kér a gyermekem!
Szót még alig tud elgyűgyögni ajka
És halk panasszal már neved sóhajta!
Kergetlek a föld óriási hátán —
Az ég siket volt! Most hát jer te, Sátán!
Vagy adsz — s a lelkem hűséget fogad,
Vagy szétrobbantom hitvány poklodat!..
... Kenyér!...

Kenyér... Hamis mérleg vagy, oh kenyér!
Én dolgozom s nincs! Másnak van s henyél!

E fordított rend milliókat éget
S a nyomor teremt, lám, testvériséget!
A mélység mozdul... Vászán az időnek
Trónok recsegnek, Istenek kidőlnek;
Uj törvényt kér a láz tüzelte agy —
Te forradalmak tüzrakója vagy,
Kenyér!...

Kenyér, te Démon! Csábod hiv susog,
Hol éheznek a sápadt Krisztusok;
Nekünk, ha győznél, — nekik jaj, ha vesztesz!
A megváltást te szegzed a kereszthez!
Az állatot vérrel te tartod ébren
Bután rikoltó, vad tömeg dühében
S árnyad kering Pilátusok megett,
Hogy győzni hagyják a „feszísdmegi“-et...
Kenyér!...

Kenyér!... Azért, mit éhes száznak ad,
Olcsón kínálja az erény magát;
Szűzi szemérmét inkább sárba vágja,
Szakadjon szennyes ronggyá tisztasága!
A mártír nevet ki tagadja tőle?
Csak áldozat! Te vagy a kerítője!
Otthon reá egy sápadt rém mered:
Nyomor ne bántsa, akiket szerel!..
.... Kenyér!...

Kenyér, hatalmad, oh, mi szörnyű nagy!
Te itt a boldogságnak titka vagy.

Hű szívek frigyét bár esküdve kössék,
Mégis te vagy az igaz, szent közösség!
Nem állandó, mit ember sorsa hozhat;
A feszült hurok könnyen szakadoznak;
Hol elsorvadnál, csak vlszály terem —
Te erősebb vagy, mint a szerelem,
Kenyér!...

Kenyér! Zsarnok kezében vascsavar.
Szemébe ajkad Szent jogról szaval
S bár büszke daccal állod ostromát még,
Lelked inog már... rajta szörnyű vád ég
S mint az örök jog, oly igaz a vádja:
Otthon mi vár a szegény kis családra?!
Gyermek nem ismer mást, csak egy jogot:
Hogy éhezőbe hagyni nem fogod!..
Kenyér!..

Kenyér!... Pokol lesz, ahol elveszél,
De testeden át az Isten beszél!
Mégis... Te vagy utunk sugára, fénye,
Véresre mart szívem szelid reménye!
Hogy tán megenyhül lelkem földi harca —
Rózsát fakasztok boldog gyermek arcra —
A sápadt asszonyt megvigasztalom,
Csak légy megint, csak légy az asztalon,
Kenyér!...

A gabonakereskedelem monopolizálása.

Földjeink után a kisajátítás veszélye fenyegeti terményeink értékesítését is. Nem kevesebbet akar u. i. a kereskedelemügyi miniszter legújabb törvénytervezetében, mint azt, hogy a gabonaneműek értékesítése állami monopólium legyen.

A tervezet a gabonaneműeket kivonja a szabad forgalomból, azzal az indokolással, hogy az agrárreform után a kisgazdák kezébe ment át a termelés súlypontja, akiknek egyrészt szaktudásuk, másrészt a tőkájuk hiányzik ahhoz, hogy a régi minőségben és tisztaságban termeljék a gabonaféléket. Ezért az állam a közvetítők kizárásával átveszi tőlük tisztításra és értékesítésre a gabonát és gondoskodik megfelelő vetőmagvakról. A törvény előírja a gabonafélék raktározási, kezelési, tisztítási módzatait.

A tervezet szerint a törvény végrehajtására a gabonatermelést ellenőrző mezőgazdasági bizottság nyer megbízást. A bizottságnak ügynökségei és ellenőrző közegei lesznek Munteniában, Olteniában, Moldovában, Dodrudzsában, Bessarabiában és Erdélyben. A bizottság szervei lesznek az ellenőrző és mérlegelési albizottságok is.

A törvénytervezet értelmében a kisbirtokos a jövőben beszállítja termelt gabonane-műt a legközelebbi beraktározási állomásra. A mérlegelési és ellenőrzési bizottság megállapítja a gabona mennyiségét és minőségét és varrenst (kereskedelmi váltó) ad az átvett gabonáról. A termelő a varrenst — a jutalék levonásával — bármely intézetnél beválhatja.

A kormányának nem volna szabad e kérdésben a földmivelő nép széles rétegeinek meghallgatása nélkül, elhamarkodottan cselekednie, mert a végrehajtás alkalmával — saját nevelése miatt, — az ellentétes népakarattal szemben nem fog tudni érvényt szerezni a törvénynek. A földmives osztály a háboru eleje óta állandóan a maximálás ellen küzdött és küzd ma is. A monopolizálás pedig lényegileg nem más, mint maximálás. A szabad verseny kizárásával való értékesítés. Épen ezért elvi szempontból tiltakozunk e terv ellen.

A monopol-hivatal nem volna egyéb, mint a Haditermény R.-T.-nak a más cím alatt való újabb bevezetése. Hogy milyen nagy ur volt az és milyen kicsi fiúk voltunk mi termelők, nagyon jól tudjuk. A társaság megállapítaná a gabona árát, mondjuk világ paritáson, a fogyasztók részére, ez volna a kiindulási alap (mint pl. a cukorrépánál illetve a cukornál van ma.) Ebből elsősorban megkapná a közvetítőtől jutalékát [az állam, levonásba jönnének: az adók, közterhek, a monopol-hivatal rezsije, a gabona raktározási, kezelési, tisztítási díja, a raktárak stb., épületek, gépek stb., amortizációja, tűz és betörés elleni biztosítások díja, apadás, kopás, beszáradás, fuvardíj — tetszés szerint megállapított — „kiviteli vám és illeték differencia” stb. stb. címen akkora összegek, hogy a végén boldog lesz a gazda, hogyha a termelési költségei megtérülnek. Ha az eddigi gyakorlat azt a hitet kelthetné bennünk, hogy az ármegállapítást a termelési költségeken kezdik, akkor nem volnánk ilyen eldől-

lettel. Azt láttuk azonban eddig és látjuk ma is lépten nyomon, hogy a falusi földmivelő nép dacára, hogy a lakosság tulnyomó többségét képezi, el van nyomva és nem számíthat arra, hogy az árak felépítését a termelési költségeken kezdjék. Ha a földmivesek előnyére is szolgálna a kormány ezen intézkedése, bizalmatlanul fogadják a termelők, mert ígéretben volt elég részök (pl. a buzavetések utáni premium) de azok közül csak a rossz szak váltak be, a jók soha.

A gabonaértékesítés ügyét a gazdasági szindikátusok központja is tárgyalta. Garoflid volt földmivelésügyi miniszter foglalkozott tüzetesebben e kérdéssel a szindikátusban. Véleménye szerint a *gabonaértékesítés és tisztítás ügye megszervezendő, de semmi esetre sem monopollisztikus jogokkal. A megalakítandó részvénytársaság igazgatótanácsának többsége a mezőgazdák képviselőiből*, a Banca Naționala delegátusaiból és az állam reprezentánsaiból kerüljön ki. A megalakítandó részvénytársaság magtárjai és elevátorai a gabona beraktározása, osztályozása céljából rendelkezésre álljanak bármely termelőnek és kereskedőnek, azzal a kötelezettséggel, hogy azok használatáért fizetni tartoznak. A beraktározott gabona felett a részvénytársaságtól kapott átvételi igazolvány alapján a gabonatermelők az értékesítés tekintetében teljes szabadsággal rendelkezzenek és a terményeiket úgy a belföldön, mint a külföldön szabadon értékesíthetik. Végül elengedhetetlennek tartja Garoflid, hogy *a gabonakereskedelem úgy a belföldön, mint külföldi relációkban minden megszorítástól mentes és teljesen szabad legyen.*

Ahoz, hogy ilyen feltételek mellett is parolhassuk a kérdést, legfelsőbb kellék az, hogy szilárd jellemű altruisztikus gondolkodású gazdák kerüljenek a szervezet élére és ne merkantilista, hanem agrárius szellem hassa át a társaság vezetését, hogy ott mindenkor a gazdaérdekek legyenek az irányadók.

Egy ökörfogat — napi költsége.

Irta: Gy. Rosenberger Sándor

Az eredményes gazdálkodás feltétele a számítás. Tudnunk kell, hogy mennyi és milyen eredményt érünk el. A termelés akkor lesz eredményes ha összes befektetett tőkénk és munkánkon felül egy bizonyos többletet érünk el, mely többlet az eredményt adja.

Akik számítás nélkül termelnek, azok termelvénye sokszor többbe kerül, mintha azt beszerették volna, mondjuk piacon. Így a termelési eredménye deficites, vagyis a gazda nemcsak, hogy eredményt nem tud elérni, hanem termelvényére is ráfizet.

Előszámítást azonban csak úgy készíthetünk, ha tisztába vagyunk az egyes munkák költségével ha tudjuk, hogy azok mennyibe kerülnek.

Előszámítással sokszor a regie is mérsékelhető egy-vagy más irányban, miáltal a termelési eredménye is javul.

E kérdésekkel kívánunk foglalkozni egy cikk-sorozat keretében és előszámításokkal kívánjuk gazdatársaink figyelmét felhívni nélkülözhetetlen fontosságára.

Ezen előszámításokat néhai Hensch Árpád nyomán adjuk le.

Egy kettős ökörfogatnap költsége.

1. Ökrök beszerzési ára: 2 drb. ökör 1200 kg. á 20 L. 2400 L. Ezen tőke után kamatra 10%-ot, elhaszná- lásra 4%-ot és kockázatra 6%-ot, összesen 20%-ot számítva	4800 L.
2. Épületbér: 15,000 Lei épülettőke után 7%	1050 L.
3. Eszközbér: 18,600 Lei leltári tőke után 20%	3600 L.
4. Béres összes évi járandósága	15000 L.
5. Takarmány és fenntartás:	
dara és korpa 10 q. á 400 L.	4000 L.
répa 40 q. á 50 L.	2000 L.
széna 50 q. á 150 L.	7500 L.
takarmány szalma 50 q. á 100 L.	5000 L.
alomszalma 25 q. á 60 L.	1500 L.
só, világítás, stb. (orvoslás)	á 200 L. 400 L.
patkolás	á 200 L. 400 L.
Összes évi költségek	45250 L.

Ebből levonásba jön:

1. A trágya értéke: A felszámított ta- karmány után nyerhető 160 q. trágya á 20 L.	3200 L.
2. Gyalogmunkanapok értéke: Ha átlag- ban 250 fogatnapot felvesszünk marad 50 gyalognap á 40 L.	2000 L.
Összesen	5200 L.

Tehát egy kettős ökörfogat évi tartási költsége 45250-5200=40050 L, amiből 250 igásmunka nap feltételezése mellett egy-egy fogatnapra kerek 160 L. esik. Egy munka órára pedig 16 Leu.

A téli munkanap költsége 8×16	128 L.
a tavaszi és őszi „ 10×16	160 L.
a nyári „ 12×16	192 L.

Egy négyes ökörfogatnap költsége.

1. Két pár ökör kamata, elhasználása és kockázata 48.000 L. után 20%	9600 L.
2. Épületbér 30.000 L. épülettőke 7% 2100 L.	
3. Eszközbér 36.000 L. után 20%	7200 L.
4. Béres bére	15000 L.
5. Takarmány és fenntartás (kétszer, mint fent)	40160 L.
Összes évi költség	74060 L.

Ebből levonandó:

1. 320 q trágya értéke á 20 L.	6400 L.
2. 50 gyalognap értéke á 40 L.	2000 L. 8400 L.
Marad 250 négyes fogatnap költsége	65660 L.

amiből egy fogatnapra 262 L. esik, vagyis circa 6%-al drágább mint a kettősfogatnál való munka.

Tanulmány a kukoricáról.

Irta: Fehér Zoltán.

III.

Amerikában már régen rájöttek arra, hogy a tengeriszem olajtartalma és különösen a csirájában van legtöbb zsirtartalom, melyet már érdemes kivonni belőle, mert az 12—20 %-ig emelkedik, kivált ha a kitenyésztésnél a zsirtartalomra fektetünk súlyt. A háboru alatt, midőn zsirhiányban szenvedtünk, a kukorica szemét megfelelő gépekkel úgy törettük össze, hogy a csirát magábanfoglaló részlet külön váljék, mert csakis ezt kell kisajtolni, hogy az olajat megkapjuk (a szem többi részét nem érdemes

figyelembe venni, mert abban legfeljebb 5—6 százalék zsírtartalom van), mely minf éti olaj az olajfa bogyójából készülttel majdnem egyrangú s mindenféle emberi étel zsírozójaként szerepelhet. Fájdalom, egy nagyszabású kukorica olajgyárunk megszállott területre (Nagybecskerek) került, a jó finom olaj használata már megszűnt Csonka-Magyarországon.

A kukorica csuhéjából tartós kalapot, kötelet fonnak, gyéként szőnek, mindenféle műtárgyakat, díszkosarakat stb. készítenek, (szatyor, képráma, skatulya, doboz stb.), derékalkaját, vánkókat, paplanokat, dunnákat stb. tömnek ki vele s így a tollat és loszört helyettesítik. Még papirost is gyártanak belőle, de ez nem valami finom készítmény és inkább csak csomagolásra való, mert törékeny s durva rostu.

A csutkája (vagy mint Pozsony megyében nevezik: komp) feltűzeltek, de takarmányszegény években finomra megdarálva — megőrölve — mint póttakarmány, más — nedves, vizenyős — eleségekkel keverve, fel is lesz etetve, különösen malassehez mint ballaszt használtatik fel. Tápértéke kisebb az árpaszalmánál. Mint alomanyag, kivált ha a morzsoló jól összetörte, alkalmas kifutókba, korlátokba, mert jó nedvszívó képessége van, esetleg a komposzt (keveréktrágya) tömegét szaporítja.

Végül még meg kell említenünk azt is, hogy a kukorica kertekben néhol mint dísznövény is szerepel, kivált piros száru és levelű vagy csikoslevelű változatokban, vagy mint óriási tengeri (lófogu fajta) a bokrok, cserjék vagy nagyteriméjű virágok között foglalnak helyet. A kukorica szemből főzött teát, mint köhögés elleni szert, cukrozva vagy mézzel édesítve ajánlják gyermekeknek s felnőtteknek egyaránt s tekintve, hogy tényleg izzasztó, kisebb meghűlésektől származó köhögésnél szokott is segíteni.

Mindezekből világosan látni, hogy a kukoricának minden porcikája felhasználható s különösen magja oly különféle alkalmazást talál, miszerint e tekintetben nincsen hozzá hasonló más növény. Ne csodálkozzunk hát, hogy a népköltészet is megemlékezik a tengeriről, egyik népdal kezdete: „Kukorica, édes málé”, a másik „Piros kukoricaszár” stb. Petőfi halhatatlan költeménye „Kukorica Jancsi” vagy „János vitéz” mint szindarab több száz előadást ért meg — stb.

Növényélettani megfigyelések: ezekből egy párt már a növényteni résznél említettünk meg, de a gyakorlati gazdának is szolgálunk azzal, ha még a következőket is felsoroljuk. A tengeri csiraképessége rendszerint négy év, de megtörténhetik, hogy már az első vagy a második esztendőben elveszít egészen vagy részben csirázóképességét, p. o. ha erős télen megfagy a csirája a góréban; vagy ha melegben megfűlled, ami megeshetik, ha nedvesen hánnyatik halomra a csöves tengeri vagy akár még a buroklevelekben levő kukorica is és nem lesz kellőleg szellőztetve, avagy nedves helyen megpenészedik, megdohosodik stb. Azért kell vetés előtt minden alkalommal csirázást kísérletet végezni a tengerivel, nehogy a kikelés egyenellen és hiányos legyen.

Nobbe számos kísérlet után következő eredményeket ért el tengeri maggal:

	minimum	maximum	közép
lisztátalanság	0 %	8 %	2%
csiraképesség			
110 lisztaszemből	14 „	93 „	58 „
csiraképesség			
tisztátalansággal	14 „	93 „	56 „
még kevert magból			

A mag csirázásához aránylag kevés vizet igényel; Hoffman szerint 44,044 %-ot; ellenben Sachs feljegyzései szerint a csirázás megindulásának hőmérséklete aránylag nagyon magas t. i. 91 °C (más szerzők állítása szerint 8 °C), de még ily melegségnél is felette lassan indul meg a növény s azért tanácsos vetésével mindaddig várni, míg úgy a föld, mint a lég ezen hőmérsékletet meghaladja. Haberland kísérletei szerint a gyökércsik láthatóvá lett

19,5 C° melegségénél 11¼ nap alatt.

15,6 „ „ 3¼ „ „

18,5 „ „ 3 „ „

Egy napi szárnövés 19,5 C°-nál 0,2 mm., 15,6 C°-nál 2,4 mm. és 18,5 C°-nál 6,5 mm. Mindezekből az tűnik ki, hogy ha gyors fejlődést óhajt a gazda és nem szeretné, hogy a növény megsárgulva visszamaradjon, tanácsos a 15 C° hőmérsékletet bevárni.

A mag földben való elhelyezésének mélysége a különböző talajnemekben különböző lehet, rendszeren tömöttebb földben 4—4,5—5 cm., lazábban 5—6 cm., nagyon laza homokos talajban 8 cm. is lehet; különben a kukoricaszem nagyságától is függ némileg a reá helyezendő földtakaró vastagsága. Burger kísérletei szerint:

1. jun. 10-én	1	mélyre v. mag	jun. 28-án r. kelt ki
2.	1½	„	„
3.	2	„	29-én e. „
4.	2½	„	jul. 1-én r. „
5.	3	„	„ e. „
6.	3½	„	2-án e. „
7.	4	„	3-án r. „
8.	4½	„	nem „
9.	5	„	„ „
10.	5½	„	6-án r. „
11.	6	„	11-g nem „

Midőn július 11-én, 8., 9. és 11. számú szem kiásatott. kitént, hogy a 8. kísérleti tengerinek még 1"-et kellett volna nőni, hogy kibujhasson; de a 11" alattinak még 3"-at kellett volna nőni, hogy kibujhasson; oly apró volt a csirájuk.

Ezzel szemben Gülcher Jakab nemesnebojszai földbirtokos azt állítja, hogy neki mindig akkor van legszebb és legtöbb kukoricája, ha 3" mélyen veti, tehát több mint 8 cm. nyire, pedig kuk. keményítő gyára lévén, sokat termel számos év óta, de az is tény, hogy talaja fekete hamusdús homokos-vályog, kitűnően mélyen fellazítva, melyből a csira könnyen kibujhatik.

(Folyt. és vége.)

Cukorrépaszerződések Cseh-Szlovákiában.

Cseh-Szlovákiában a cukorrépatermelő gazdák a cukorgyárakkal többféle módon kötöttek szerződést. Egyes gazdák előre megállapított répaárban állapodtak meg, amely minden átadott q répa után 21—22 ck. (115,50—121 L.) között mozog, átlagban tehát 21,5 ck.-ban (118,25 L.) vehető fel.

Más gazdák a cukorár alakulása szerint olyképen szerződtek, hogy 280 ck. (15,40 L.) cukoráig minden korona után 8 fillért 44 banit kapnak, vagyis ha a cukorár 280 ck. (15,40 L.) lenne 67,76 L.-t kapnának 1 q répa után. Ha a cukor ára 280—300 ck.-ig (15,40—16,50 L.) emelkedett volna 280 ck.-ig (15,40 L.) megmaradna 8 fillér 44 bani, azontul pedig minden ck. után 9 fillért 49,5 banit kaptak volna. Ha tehát a cukor ára 320 ck.-ra (17,60 L.) emelkedett volna, 1 q répa után 26 ck. t vagyis 143 L.-t kaptak volna. A 320 ck.-n felüli cukoráremelkedés után 10 fillér 55 banit volt kikötve.

A cukor ára az aussigi nyerscukorárjegyzés szerint számított, 2% scontó levonással s a répatermelőnek jogában áll a cukorár szerinti elszámolás 1/3-ad részét, tetszése szerinti napon, július 1-től július 31-ig. 2/3-ad részét pedig október 1-től január 31-ig terjedő időben követelni.

Azok a termelők, akik kizárólag ilyen spekulatív alapon kötöttek szerződést, az idei alacsony cukorárak mellett rosszabbul jártak, mint azok, akik előre megállapított répa átvételi ár mellett szerződtek, mert a spekulatív alapon szerződők csak mintegy 18 ck.-át vagyis 99 L.-t kapnak a répaért.

Vannak azonban olyan óvatos gazdák is, akik a répatermés egy részét fix alapon, egy részét pedig spekulatív alapon kötötték le s ezek az idén természetesen lényegesen jobb helyzetben vannak, mint azok, akik teljesen a cukorárak kialakulására bízták magukat.

A mellékszolgáltatások az átadott nettó q répa után 50—60% kétszer préselt ingyen szelet ab termelő állomása, vagy ha valaki szárított szeletet igényel, abból az átadott nettó q répa után számítva 3,5 %-ot kap.

Az igénybe nem vett szeletért a cukorgyárak q-kint 3,20 ck.-t (17,60 L.) fizetnek. A méziszap helyett pedig az átadott nettó q répa után 0,50 ck.-t (2,75 L.) kap a termelő. Ezenkívül minden átadott nettó 100 q répa után a termelő 12 kg. ingyen vetőmagot és 2 kg. kockacukrot kap a gyártól.

A cukorgyárak még km.-pénzt is fizetnek a répának a vasutállomáshoz való fuvarozásáért és pedig minden átadott q répa után 0,50 ck.-t 2,75 L.-t km. ként.

Ismerek egy gazdát, akinek gazdasága 4 km. nyire van a vasuti állomástól s az a fuvarosoknak az ellátáson és lovaik takarmányán főül minden átadott q répa után 0,25 ck.-t (1,38 L.) fizet. A fuvarosok ebben az esetben minden alkalommal 15 q répával megrakodva egy nap alatt négyszer fordulnak. tehát 60 q répát szállítanak a vasuti állomásra s ezért 60 ck.-t (330 L.) kapnak. Azonkívül a fuvaros ellátása naponta 4,50 ck.-ba, (24,75 L.) lovainak takarmánya pedig 4 kg. zab értékét 8 ck.-ba, (44 L.) 10 kg. széna értékét 3,50 ck.-ba (19,20) felvéve, naponta 11,50 ck.-ba (63,25) kerül, úgy hogy ellátásáért és takarmányozásáért a cukorrépatermelő a fuvarosnak naponként 16 ck.-t (88 L.) összesen tehát 60 q répa fuvarozásáért 76 ck.-t 418 L.-t fizet.

Viszont a termelő a cukorgyártól kap 60 q répa után tehát 120 ck. 660 L.-t, úgyhogy ezen a réven 60 q répa leszállítása után megmarad a termelőnek 44 ck. (242 L.) vagyis minden q répa után 0,73 ck. (4,01 L.)

Egyre-másra a fix áron leszerződött cukor

répatermelők, a mellékszolgáltatások értékét beleszámítva 24 ck.-t 132 L.-t kapnak a répáért.

Nagyon természetesen még kamatmentes előteget is kapnak a leszerződött gazdák, még pedig most már két év óta minden hold répa után 1000 ck.-t vagyis 5500 L.-t. Az előleg azóta olyan nagy, amióta a pozsonyi dinamitgyár cukorgyárrá alakult át és mint új cukorgyár megfelelő mennyiségű cukorrépára igyekezett szert tenni. Ezt természetesen csak úgy érhető el, hogy nagyobb előteget és kedvezőbb feltételeket nyújtott, mint a többi cukorgyár, viszont a többi cukorgyárak kénytelenek voltak az új cukorgyár példáját követni. A helyzet megvilágításához hozzátehetem még azt is, hogy sok már-már ingadozó hasznobérlőt ez az előleg, amely Cseh Szlovákiában, ahol nagy a pénzhány és a hitel rendkívül korlátozott, amelleit pedig szerfelett drága is, rántott ki a bajból.

Ha már most összehasonlítjuk úgy nálunk, mint Cseh Szlovákiában az olyan gazdák helyzetét, akik itt is, ott is a cukorár kialakulására bízták magukat, azt látjuk, hogy míg Cseh-Szlovákiában a cukorbessz mellett az itteninél jóval nagyobb értékű mellékszolgáltatásokat figyelmen kívül hagyva, az átadott répáért 18 ck.-t, vagyis 99 L.-t kaptak. Ez a mellékszolgáltatás értékével 125 L. körül mozog mmként.

A csehszlovákiai répa árakat valamint mellékszolgáltatásokat és termelési feltételeket a jövő évi répaárak jelenleg folyó megállapításának alkalmából a kormány figyelmébe ajánljuk.

Az állatexportőrök visszaélései.

Tudvalevőleg Románia több állammal olyan egészségügyi megállapodást létesített, mely szerint Románia nem engedi meg a fertőzött területeiről való állatkivitel. Ugyanakkor a kereskedelmi miniszter a külföldre szállítandó élő állatok vasuti tarifáját 50 százalékkal magasabban állapította meg. E rendelet kibocsátásával körülbelül egyidejűleg egy társaság alakult Romániában, mely a szarvasmarha és sertés exportot tűzte ki céljául. E társaság Temesvár, Arad, Nagyvárad és Szatmár városok közelében gyűjtőtelepeket létesített és Bukovinának, valamint Beszarábiának fertőzött területeiről is szállított ezekre állatokat. E gyűjtőtelepek felállításával a társaság ügyesen oldotta meg a felemelt vasuti fuvardíjtelek megtakarításának kérdését, azonban nem volt kellő elővigyázattal az állategészségügyi egyezmény intézkedéseire és számos fertőzött állatot szállított. A kivitel alkalmával a magyar exportőrök nem engedték be Magyarországra a beteg állatokat, mert megállapították, hogy az állatok egészségügyi zár alatt levő területről szállítottak. A magyar vámőrök a megállapításról jelentést tettek a magyar külügyminisztériumnak, mely utasította bukaresti követét, hogy a román kormányt széleskörű vizsgálat elrendelésére kérje. A román kormány a vizsgálatot el is rendelte és megállapítást nyert, hogy a társaság zárolt területről 15 ezer darab sertést és 3000 darab szarvasmarhát szállított ki külföldre. A vizsgálat eredményéről a kormány értesítette a magyar kormány bukaresti követét, hogy a vétkesek el fogják venni szigorú büntetésüket.

A szuperfoszfát használatáról.

A szuperfoszfáttal való trágyázás nemcsak a növény fejlődését, hanem annak mennyiségét növeli, a minőségét is jelentékenyen javítja. A szuperfoszfát — éppúgy, mint a mézsnitrogén — a növény szárának ellenálló képességére is befolyással van, miáltal az elhajlástól, illetve megdőléstől óvja.

A szuperfoszfát foszforsava vízben oldható. A talajban igen gyorsan szétterjed, mint tintafolt az itatóspapíron s így a növény az összes foszforsavas trágyák közül ezt szívja fel a legkönnyebben, mert ahova a gyökere behatol, mindenütt azonnal megtalálja a foszforsavat. — A szuperfoszfát minden időben kiszórható.

A szuperfoszfát foszforsavát sem a földbe beszívargó nedvesség, sem erős esőzések, sem pedig a télvíz a talajból ki nem mossa. A szuperfoszfátot ezért nemcsak az őszi vetésekhez hanem a tavaszakhoz is használhatjuk.

Milyen mennyiségben kell a szuperfoszfátot kiszórni?
Szuperfoszfát 16% vízben oldódó foszforsavva

Gyöngye adag közepes adag erős adag
150 250 350

A szuperfoszfátot kiszórás után a talajba jól beszántjuk, vagy beboronáljuk. Ha a szuperfoszfátot fejtrágyának használjuk, szintén tanácsos azt jól beboronálni.

Szuperfoszfát mellett mézsnitrogént és kálisót is kell használni. Míg a szuperfoszfátot a kálisóval kiszórás előtt is összekeverhetjük, nem tehetjük ezt akkor, ha mézsnitrogént is használunk, hanem a mézsnitrogént külön kell kiszórni. Erre nagyon kell ügyelni!

Példa a szuperfoszfátnak a téli rozsra való hatására.
Métermázsza 1 hektáronként

Év	trágyázatlan		trágyázva			
	szem	szalma	szem	szalma	szem	szalma
1910.	14.—	28.—	19.6	39.2	26.—	52.—
1911.	21.—	28.9	22.76	29.—	24.4	31.6
1912.	29.9	28.74	32.89	32.31	36.31	36.05
1913.	18.—	18.—	26.—	23.—	35.—	27.5
1923.	15.4	28.48	17.31	33.14	19.91	35.33
	19.66	26.42	23.71	31.33	28.31	36.50

A szuperfoszfátot illető mindennemű felvilágosítást, szuperfoszfát használatára vonatkozó tanácsot teljesen díjtalanul nyújt az E. G. E. titkári hivatala. Szuperfoszfát a Hann és Társa cégnél kapható Kolozsvárt.

A mézsnitrogénről.

Nitrogén nélkül egyetlen növény sem tenyészik! — Minden talaj áhitozik a nitrogén után! — A mézsnitrogénnel való trágyázás minden növénynél kifizetődik! — A mézsnitrogént az őszi trágyázásnál, mint alaptrágyát és fejtrágyát használjuk.

Hlaptrágyának a mézsnitrogént — bármely növényfajánál — mindig 6—8 nappal a vetés előtt kell kiszórni. A mézsnitrogént mindjárt kiszórás után eke, borona, vagy kapa segítségével a földbe hozzuk, hogy a földdel jól összevegyüljön.

Fejtrágyának a mézsnitrogént ősszel csak réteken és legelőkön használják. Mézsnitrogén a legideálisabb nitrogéntrágya réteknél, mert a nitrogénen kívül nagymennyiségű meszet is tartalmaz és a talajból télen át nem mosódik ki. A mézsnitrogént a réteken és legelőkön rövid-

del a téli beállta előtt kell kiszórni és mindjárt utána beboronálni.

Mézsnitrogén használatánál az egyes növényfajánál a következőkre kell ügyelni:

Őszi gabonaneműeknél (őszi buza, rozs, árpa) a vetés előtt 1 hektárra (= 1³/₄ hold = 2¹/₄ magyar hold) 150—200 kg. adható.

Rétek- és legelőknél. A mézsnitrogénnel való trágyázás manapság jövedelmezőbb, mint a háboru előtt volt. Ezért sokkal nagyobb mennyiségű mézsnitrogént lehet nagy haszonnal kiszórni, mint a háboru előtt. Rétekre hektáronként 150—200 kg.; azonban jó réteknél 250 kg. is kifizetődik. Legelőkhöz 100—150 kg.-ot használunk hektáronként. Mézsnitrogénnel beszórt legelőre a jószágot csak akkor szabad kiengedni, ha a mézsnitrogén a talajba teljesen bemosódott.

Szőlőben: a mézsnitrogént a sorok közé szórják és aztán bekapálják. Mennyiség 350—500 kg. hektáronként.

Gyümölcsösökben: 500 kg. hektáronként. A mézsnitrogént a fák közé szórjuk és bekapáljuk, illetve a földdel összekeverjük. Gödörbe való trágyázás mézsnitrogénnel nem tartós.

Mézsnitrogéneken kívül kaimitot vagy kálisót és szuperfoszfátot is használnak. Mézsnitrogént és kaimitot, vagy kálisót egyidejűleg, vagy keverve is ki lehet szórni. A kaimitot vagy kálisó keverékét mézsnitrogénnel nem tanácsos sokáig állni hagyni, hanem azonnal ki kell szórni. Szuperfoszfáttal való használatnál azonban feltétlenül külön kell kiszórni. A két trágyafajta kiszórása között pár napi időtartam elegendő.

A mézsnitrogén kiszórásánál a következőkre kell ügyelni:

1. Lehetőleg szélcsendben vagy csak gyengén szeles időben szabad kiszórni.

2. Ne szórjuk szél ellen, hanem forduljunk úgy, hogy a szél oldalról, vagy hátra fujjon, hogy kézzel kiszórható legyen.

3. Szórógép használatánál a gép szekrényét használt ponyvával, vagy összetoldott zsákokkal körül kell aggatni, amelyek alsó végükön nehezekkel, kövekkel legyenek ellátva, hogy a szél szét ne fujhassa. Ilyenformán a mézsnitrogén csak az alsó nyitott részen hullik ki és a szél nem hordja szét.

Rincsek a földben.

Nemrég az a hír járta be az ujságokat, hogy valahol, magyar határban, az eke századok óta elásott kincset, régi pénzeket forgatott ki a földből. Hogy esett meg ez a dolog, hogy nem, nem tudom, hisz erről bővebben nem irtak a lapok. Bizonyára azon a földön szántottak már máskor is, de esetleg az egyszer mélyebbre eresztették bele az ekét — mint az helyén is van őszi szántásnál — és tán így került napfényre a földben már ősidők óta rejtőzködő kincs.

Azt hiszem, egy gazda sem haragudnék azért, ha földjében ilyen kincsre találna. Nos, minden földben kincs rejlik és az a gazda, aki a tavaszlak alá már ősszel kellő mélyen felszántja földjét, ezt a kincset fel is tárja.

Ennek igazát egy régi, tanulságos mese is hirdeti.

Volt egyszer egy apának három fia, de minden vagyona csak a szőlője. „Mást nem hagyhatok rátok, így szóló fiaimhoz halálos ágyán,

csak a szőlőmet. Valahogyan el ne kótyavetyéljétek, mert nagy kincs van benne elrejtve." Hiába kérdezték a fiúk, hogy hol, merre keressék a kincset, az apa meghalt anélkül, hogy a kincs helyét megmondta volna.

Nosza, nekiesett a három fiú a szőlőnek kapával-ásóval, meg csákánnyal is, felforgatták a földet a legutolsó zugáig, de csak nem akadnak nyomára a kincznek. „Bizonyára félrebeszélte már szegény apánk, amikor halála előtt kincset emlegetett”, ezzel vigasztalódott a csalódott három fiú.

Bezzeg, mikor a következő esztendőben látták, hogy a jól átdolgozott földben milyen szépen indult és mily erősre fejlődött a szőlő és gyümölcsfa egyaránt és hogy valamennyi milyen dúsan volt gyümölcscsel megrakott, akkor nyílt csak meg az elméjük, hogy mit is akart édesapjuk az elrejtett kincs emlegetésével: azt hogy alaposan megdolgozva a szőlőt, lássák, hogy a földben nagy kincsek rejtőzködnek, amelyet jó talajmunkával feltárni lehet. E kincznek a talaj ama alkotórészei, amelyek növényi táplálékokat foglalnak magukban, de belőlük a növény csak akkor táplálkozhat, ha már felbomlottak, feltárolták. Azért nyers táplálékoknak nevezzük őket, mert csak bizonyos átváltozást előkészítés után válnak a növény által felvehetőkké, amint pl. a nyers hus, burgonya, liszt stb. is az emberre nézve igazi táplálékká csak akkor lesz, ha előbb megsütjük vagy megfőzzük őket, illetve kenyeret vagy tésztát készítünk belőlük.

A sok nyers táplálék a földben tehát olyan, mint az elásott kincs: nem látja annak hasznát a gazda addig, amíg fel nem tárja. A talaj fel nem bomlott, el nem mállott részecskéit pedig kis mértékben az őszi szántás tárja fel, mert a földet alaposan kiteszi a fagy, a téli csapadék, a levegő elmállasztó hatásának; hisz ez a három természeti erő a sziklafalakat is megrepesztí és büszke hegyormokat is lerombol.

Az őszi szántásba vetett tavaszi a földben nagyobb mennyiségű kész táplálékra fog találni, tehát jobban fog nőni és többet fog termelni, mint az olyan vetés, amely csak tavasszal felugarolt földbe kerül.

A növénynek azonban nemcsak étel, de hial is kell! Hiába a sok táplálék a földben, ha a növény nem talál benne elég nedvességre is. Az őszi felszántott talaj felezve és felporhanyulva jobban bírja a sok téli csapadékot elnyelni és magában megtartani, mint a keményre összeüledett, fel nem ugarolt tarló. Vagyis őszi szántásában a tavaszi nemcsak több táplálékra, de több nedvességre is talál, a nyári szárazságot tehát jóval kevésbé fogja megérezni.

A termés nagysága nem kis mértékben attól is függ, vajjon idejében vethetünk-e. Az őszi szántás termésközzé azért is, mert lehetővé teszi a korai vetést. Amidőn tavaszkor még nem gondolhatunk arra, hogy a fel nem szántott tarlóra állattal rámenjünk, olyan nehezen szikkad az, addig az őszi megszántott földbe annak újabb megszántása nélkül rendszeren 1—2 boronálásra már korán belevehetjük árpánkat és zabunkat. A korán eszközölt tavaszi vetés pedig minálunk biztosabb és többet termő szokott lenni, mint a késővetés.

Van az őszi szántásnak még sok más jó oldala is: így elpusztít egy sereg állati ellenséget, ártalmatlanná teszi sok betegség csiráját, irtja

a gyomot stb. Ha tehát őszi szántunk, a tavaszi egészségesebb és tisztább földbe fog kerülni.

Az idén szép hosszú őszi volt. Akiben meg volt hozzá a jó szándék, az eddig minden talpalatnyi bevétel nélkül szántóját felugarolhatta. De még most sem késő: ha a föld nincs csonttá fagyva, vagy nagyon felázva és nagy hó sem borítja, a gazda télen is pótolhatja az elmaradt őszi szántást. Minden darab föld, mely tarlósiól, fel nem szántva kerül a tavaszba, a zöldelő őszi vetések és a barnáló őszi szántások között fakó szégyentolija a határnak! Elárulja azt a gazdát, aki keveset gondol földjével és ezzel végeredményével saját magával és családjával is keveset törődik. Mert: *rosszul mivelte föld rosszul fizet!* Csak a gondosan megmunkált földből sarjadzik ki a jólét.

Persze, ha a hanyag gazda tudná, hogy kincs rejtőzik a földjében, megforgatná annak minden hantját. Pedig ott a kincs a földben! Nem ugyan emberkéz elásta és hamar elkölthető arany és ezüst az, hanem a természettől a földbe adott elapadhatatlan forrása az életnek. Aranyat ér és aranyat hoz ez a kincs annak, aki munkája árán földjéből kibányászni érti. Csengő aranyat nem minden gazda találhat földjében, de annak jó megmunkálásával elérheti azt, hogy földjéből, e valódi kincses bányából egy helyett két-három aranykalász nőjön ki. Ha addig egy kalász kellett a szükös megélhetéshez, a második-harmadik kalász magját a dolgos gazda a piacon becsereleheti arannyá, így házába be fog köszönten a jólét, mintha kincset talált volna földjében, amint valójában talált is!

Mert ugy-e igaz, hogy minden földben kincs rejlik? *Gyárfás József.*

Egyleti élet.

A jövő évi cukorrépa árák.

Megirtuk volt korábban, hogy a kormány egy bizottságot küldött ki az 1925. évi cukorrépa árnak előre való megállapítása céljából. Ezt az intézkedést azon körülmény tette szükségessé, hogy a gazdák nem hajlandók addig a a cukorrépa termelési szerződéseket aláírni, amíg előre nem tudják mit kapnak a répaért, mert az utólagosan való ármegállapítás mellett csaknem minden évben jelentékeny károsodás érte őket, avagy csak nehéz küzdelmek árán tudtak megfelelőbb árakat elérni. A tárgyalások még kezdeti stádiumban vannak. Eddigi eredménye az, hogy elvileg kimondották, miszerint az erdélyi termelőknek magasabb árakat fognak fizetni a répaért, mint a regátbelieknek és pedig azért, mert Erdélyben a termelési viszonyok sokkal súlyosabbak, mint a Regátban. A tárgyalásokat e héten folytatják Bukarestben, amelyek további eredményei felől idejében tájékoztatni fogjuk az érdekelt gazdaközönseget.

Irodalmi szemle.

Új közgazdasági hetilap. Erdélyi Közgazdasági Hírlap címen dr. Olasz Pál és dr. Falus Lajos szerkesztésében egy új közgazdasági hetilap indult meg Arad székhellyel. A husz oldalra terjedő lap felületei közgazdasági életünk minden ágát. Előfizetési ára egy évre 500 lei. A csinos kiállítás az „Agronomul” nyomdáját dicséri.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalata által kiadott könyvek árjegyzéke:

Réti János. A trágyáról, a trágyázásról	5. L.
Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	5.—
Virág Elek. A gazda mint sertéshizláló	5.—
Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	5.—
Hauer Géza. A fejőstehénről	5.—
Hensch Árpád. A szántás-vetésről	5.—
Jakab László. Útmutató az állati ragadós betegségek elleni védekezésben	10.—
Domokos Kálmán. Az építkező gazda	10.—
Ruisz Gyula. A kukorica műveléséről	5.—
Czájlik István. Csikónevelés	5.—
K. Vörös Sándor. A dohánytermelésről	10.—
Ásványi Lajos. A vörös löhere természetéről	8.—
Gotthárd S. A nyers takarmányok eltevése	5.—
K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről	5.—
Marc Ferenc. A kosárfűz termelése	5.—
Kovácsy Béla. Házi állataink takarmányozása	5.—
Gáspár József. Méhtenyésztés	5.—
Nemes István. Az öntözés	5.—
Jakab L. Állataink egészségének gondozása	10.—
Cserhádi Sándor. A gyomok kártékonyága	5.—
Ikafalvi Szőlőművelésről	5.—
Hadvlger A. Tanácsadó fiatal gazdák számára	10.—
L'Hullier István. A káposzta-félék termelése	5.—
Dr. Balntner Ferenc. A mezőgazd. szeszgyárak	5.—
Dr. Cséser Lajos. Magyar komló termesztés	5.—
Dr. Barna. A kenyéradó növények ellenségei	10.—
Dr. Barna B. A gyümölcsfák ellenségei	10.—
Dr. Péter. Vadontermő gyógynövények gyűjtése	10.—
Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajt készítés	15.—
Jászberényi András. Tejgazdaság, vajkészítés	15.—
Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása.	5.—
Dr. Szentkirályi Ákos. Erdély juhai.	40.—
Dr. Péter Béla. A gyógynövénytermesztés	10.—

Megrendelhető az ár beküldésével

az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalában
Cluj—Kolozsvar, Str. Muresan (v. Atilla-u.) 10.

Törvények, rendeletek.

Adóhátralékosok végrehajtása. A szatmárvármegyei pénzügyigazgatóság a vármegye 30 millió adóhátralékának behajtása ügyében erélyes intézkedéseket léptetett életbe. Az adóügynökök a hátralékos adófizetőket sorra járják és náluk foglalásokat eszközölnek. Az alispán elrendelte azon jegyzők fizetésének a letiltását, akik még nem hajtották be az összes adókat. A kincstár minden eszközt megragad az adók behajtására és a kiméletlen eljárás a gazdák körében nagy elégtelenséget keltett.

Be kell jelenteni a ló- és szekérvásárlást. Kolozsváron a kerületi kapitányságok felhívják a lakosokat, hogy mindazok, akikől az 1924. évi rekvirálás alkalmából lovakat, vagy járműveket rekviráltak mozgósítás esetére, jelentsék be az illetékes kerületi kapitányságnál, ha az elrekvirált lovat vagy szekeret másnak adják el. Ugyancsak felhívják a kapitányságokat azokat a lakosokat, akik új szekeret, vagy lovat vásárolnak, hogy a vásárlásról tegyenek jelentést a kapitányságon. A rendelet ellen vétőket 1000—2000 L. pénzbüntetéssel sújják.

Vegyes közlemények.

A Gazdák érdekközössége a Reunione Adriaticaval. Mint értesülünk, a *Gazdák* Ált. Biztosító R.-T. szoros érdekközösségbe lépett a Riunione Adriatica di Sicurtá trieszti olasz biztosító társasággal. A *Gazdák* részvényeinek egy része az olasz társaság tulajdonába ment. át s az Adriatica egy-egy taggal képviselteti magát a *Gazdák* igazgatóságában és felügyelőbizottságában.

Alaptőkét emel a Gazdák biztosítója. Románia egyik legerősebb biztosító intézete: a *Gazdák* Általános Biztosító Részvénytársaság alaptőkéjét nyolc millió Leire emeli. A tőkeemeléshez a napokban érkezett le a mi-

niszterium jóváhagyása s most már csak bizonyos formások vannak hátra, mert a tökélemeléssel járó tranzakciók már befejezést is nyertek.

Mintavásár Aradon. Aradi tudósítónk jelenti, hogy az aradi kereskedelmi és iparkamara 1925. augusztus havában mintavásárt rendez. A mintavásár rendezésében a gazdák részéről *Alföldi Pál* gazd. egyt. igazgató szerepel a rendező bizottsági tagok sorában.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara most tartotta meg az évi rendes közgyűlést. Az elnöki jelentés híven tükrözte vissza a súlyos gazdasági állapotokat és kemény bírálattal tárgyalta a kormány gazdasági jellegű működését. Főleg *Osvada P. Vazul*, a Banca Agrara volt igazgatója emelte ki külön is a pénzügyminiszternek a lei romlásával szemben tanúsított tehetetlenségét. Az ülés tárgysorozatának tárgyalása után tudomásul vették az őszi mintavásár elszámolását, majd utasította a közgyűlés az elnökséget, hogy a vám szabadraktárak felállítására érdekében minél erőteljesebb akciót fejtsen ki.

Bajok a naptáregyesítés körül. A román nép körében a naptáregyesítésről nem akarnak tudomást venni és így előreláthatólag a hatóságoknak az ünnepek alkalmával meg fog gyűlni a dolga a néppel, amíg az megszokja, hogy ünnepeit az új naptár szerint tartsa, de sok baja lesz a néppel a papoknak is, akiknek helyenként nagy körültekintéssel kell majd az újításhoz hozzászoktatni hűveiket. Kolozsváron a rendőrség elkoboztatta azokat az 1925. évi naptárakat, amelyekben az ó-naptár is benne foglaltatik.

Házhely kiosztás Kolozsváron. Az agrártörvények végrehajtásának első részlete Kolozsváron véget ért. A szántóföldeket, réteket, legelőket kisajátították és kiosztották, most már a házhelyekre került a sor. A házhelyekre eddig körülbelül 6000 jelentkező van, akik közül mintegy 1400 elutasított. A jogosnak ítélt kérések alapján fejenként 274 négyszögöl területű házhelyet ad az agrár-bizottság csekély megváltási ár ellenében. Az elsőfokú agrár-bizottság munkája közszemlére tételt ki és az igényjogosultak körében valóságos forradalmat idézett elő, hogy soraikból számosan kimaradtak. Mint értesülünk a határozatok ellen tömegesen adtak be felebbezéseket.

Udvarhelymegye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén elhangzott állat-egészségügyi jelentés szerint a lefolyt hónapban a vármegye állategészségügye kedvezőtlenebb volt, mint a megelőzőben, mivel a ragadós száj és körömfájás, sertésvész, valamint a veszettség kiterjedtebben lépett föl vármegyészerte.

PIAC.

A gabona árak állandó emelkedése még mindig tart és helyenként meghaladta a buza mm-kénti ára az 1100 leit. E körülmény a kormányt megijesztette és ellenintézkedésekkel készül az árakat leszorítani. Az árpa szilárd, készletek nincsenek. A zab szintén emelkedő irányzatot mutat, ára 550—600 lei. Az örölhető kukorica iránt van érdeklődés 490—530 lei ár mellett. A lóhere, lucerna magvak áraiszilárdak. A bor-árak szilárdulása is egyre tart. Szatmári tudósítónk jelentése szerint az állatvásáron nagy volt a kínálat, de ez nemcsak helyi, hanem általános tünet, mert a magas kiviteli vámok még mindig lehetetlenné teszik a szállításokat és ezáltal közvetve azt is, hogy a gazdák jobb árakat elérve, tenyészállatokat neveljenek és azokért forgalmi áraknál magasabb összeget fizessenek.

Hirdetések.

Ovári fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1925. január hó 11-én délután 3 órakor a község házában 1924. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. évi január hó 18-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. A felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslat az üzletrésztőke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. — 1924. év június hó 30-án a tagok száma 132, üzletrészeinek száma pedig 3436 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Ovári, 1924. jun. 30. *Az igazgatóság.*

Szamoskrassói fogy. és értékesítő szövetkezet 1925. évi január hó 11-én délután 3 órakor a ref. iskolában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 18-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslat az üzletrésztőke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. év június hó 30-án a tagok száma 236, üzletrészeinek száma pedig 12656 volt, az év folyamán belépett 2 régi tag 36 üzletrésszel, kilépett 2 tag 36 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Szamoskrassói, 1924 dec. 2. *Az igazgatóság.*

Kézdiszárazpataki fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1925. évi január hó 4-én délután 2 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 11-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslat az üzletrésztőke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. év június hó 30-án a tagok száma 157, üzletrészeinek száma pedig 488 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Kézdiszárazpataki, 1924 dec. 6. *Az igazgatóság.*

Magyaróli fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1925. évi január hó 5-én délután 3 órakor a község háza helyiségben évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 11-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazga-

tóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslat az üzletrésztőke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. év június 30-án a tagok száma 471, üzletrészeinek száma pedig 5367 volt, az év folyamán belépett 1 tag 6 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Magyaróli, 1924 dec. 10. *Az igazgatóság.*

Magyarzsákodi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi január hó 4-én délután 3 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. évi január hó 11-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslat az üzletrésztőke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. június 30-án a tagok száma 106, üzletrészeinek száma pedig 702 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Magyarzsákod, 1924. dec. 10. *Az igazgatóság.*

Săcălaz Szakálhazai fogy. és ért. szövetkezet 1925. évi jan. 4-én d. u. 2 ó. az ifjusági egyesület helyiségében 1924. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 11-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslat az üzletrésztőke gyarapítására. 9. Netaláni indítványok. 1924. évi június hó 30-án a tagok száma 745, üzletrészeinek száma pedig 1357 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Săcălaz, 1924. dec. 10. *Az igazgatóság.*

Székelymagyarhidegkuti fogy. és ért. szövetkezet 1924 évi dec. 28-án d. u. 3 órakor az áll. iskola helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 4-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemtől való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslat az üzletrésztőke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. év június 30-án a tagok száma 118, üzletrészeinek száma pedig 451 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Székelymagyarhidegkut, 1924. dec. 5. *Az igazgatóság.*

Bélafalvai Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1925. január 11-én délután 2 órakor a szövetkezet helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 18-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzletered-

Terjesszük az „Erdélyi Gazdát
a gazdák körében!

ményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár- számadások megvizsgálása és felmentvény meg- adása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jöve- delemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslát az üzletrésztöke gyarapítására. 8. Ne- taláni indítványok. 1924 június 30-án a tagok száma 257, üzletrészeinek száma pedig 1131 volt, az év folyamán belépett — tag — üzlet- résszel, kilépett 2 tag 12 üzletrésszel. A fel- ügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Bálafalva, 1924. dec. hó 10.

Az igazgatóság.

Mezőteremi fogy. és értékesítő szövet- kezet 1925. jan. 4-én d. u. 3 órakor a község- házánál évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló i- entések tárgyalása. 2. Zárszámadások meg- vizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való ren- delkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslát az üzletrésztöke gyarapítására. 8. Netaláni indít- ványok. — 1924. év június hó 30-án a tagok száma 253, üzletrészeinek száma pedig 4614 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Mező- terem, 1924. jun. 30.

Az igazgatóság.

Hidalmási fogyasztási és értékesítő szövet- kezet 1925. január hó 4-én d. e. 11 órakor a Takarékpénztárnál 1924. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészi- tése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslát az üzletrésztöke gyarapítására. 8. Netaláni indít- ványok. 1924. év június 30-án a tagok száma 200, üzletrészeinek száma pedig 553 volt. — A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Hidalmás, 1924 november 15.

Az igazgatóság.

Nagymohó és Vidéke fogy. és értékesítő szövetkezet 1925 évi január hó 11-én d. u. 2 órakor a ref. iskolában évi rendes köz- gyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozat- képtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. jan. 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Az alapszabályok 12. §-ának módosítása. 8. Javaslát az üzletrésztöke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. év június 30-án a tagok száma 180, üzletrészeinek száma pedig 1673 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Nagymohó, 1924. nov. 20.

Az igazgatóság.

Szilágysomlyói fogyasztási és ért. szövet- kezet 1925. január 4-én d. u. 11 órakor az ipar- testület helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 §-a értelmé-

ben meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Az alapszabályok 12. §-ának módosítása. 8. Javaslát az üzletrésztöke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. év június 30-án a tagok száma 215, üzletrészeinek száma pedig 980 volt, az év folyamán belépett 1 tag 2 üzletrésszel, kilépett 1 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Szilágysomlyó, 1924. december 10.

Az igazgatóság.

Málnás és vidéke fogyaszt. és értékesítő szövetkezet 1925. évi január hó 6-án délután 2 órakor a ref. iskolában 1924 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 12-án fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatké- pes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredmény- ről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárzáma- dások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészi- tése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Az alap- szabályok 32. §-ának módosítása. 8. Netaláni indítványok. 1924. év jun. 30-án a tagok száma 187, üzletrészeinek száma pedig 7161 volt. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt helyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Málnás, 1924 december 17.

Az igazgatóság.

Sóvárad és Vidéke fogy. és ért. szöv. 1925. évi január 4-én d. u. 3 órakor a község- házánál évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 §-a értelmében meg- hívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. évi január hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérlegmegállapítás. 4. Tiszta jöve- delemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslát az üzletrésztöke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. jun. 30-án a tagok száma 204, üzletrészeinek száma pedig 2042 volt, az év folyamán belépett 5 tag 27 üzlet- résszel, kilépett 2 tag 2 üzletrésszel. A fel- ügyelő bizottság által megvizsgált évi mérle- g a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. — Kelt Sóvárad, 1924. december 1.

Az igazgatóság.

Csikszentdomokos fogyaszt. és ért. szövet- kezet 1925. január hó 4-én délután 3 órakor a község-háza helyiségében 1924. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabá- lyok 24. §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély szám2 miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyű- és a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év január hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészi- tése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Ja- vaslát a szövetkezet felszámolására. 8. Ne- taláni indítványok. 1924. év június 30-án a tagok száma 334, üzletrészeinek száma pedig

842 volt, az év folyamán belépett 10 tag 24 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által meg- vizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesz- tetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Csikszentdomokos, 1924. dec. 10.

Az igazgatóság.

Marosjáraai fogyaszt. és értékesítő szövet- kezet 1925. évi jan. hó 11-én délután 2 órakor a község-házánál 1924 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapsz. 24. §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1925. év jan- hó 18-án fog megtartani, mely tekintet nél- kül a tagok számára, határozatképes lesz. Na- pirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások meg- vizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való ren- delkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Javaslát az alap- töke gyarapítására. 8. Netaláni indítványok. 1924. év június 30-án a tagok száma 144, üzletrészeinek száma pedig 468 volt, az év folya- mán belépett 2 tag 3 üzletrésszel. A felügyelő- bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthi- ségben kifüggesztetett és mindenki által meg- tekinthető. Marosjára, 1924 dec. 10.

Az igazgatóság.

Apróhirdetések.

Apróhirdetések ára: szavanként 2 lel. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak, Legkisebb apróhirdetés díja 20 lel.

Gyümölcsfa és szőlő- oltványok árjegyzékét kérjék Cótfalusi és Cár- sai gyümölcsfa és szőlő- oltvány-iskolájától Targu- Mures—Marosvásárhely. Gazdaköröknek, Hangya- szövetkezeti tagoknak ár- kedvezmény. 3753

Kertész kerestetik a gr. Dégenfeld uradalomba Kutyfalvára január elsejére ajánlott bizonyítvány má- solatokkal ellátva Bere- méri József címre Cucfi (Kutyfalva) jud. Albain- ferloara, kérek. 3756.

Állást keres gazda- tisz, gyakorlati képesítés- sel, 30 éves praxissal, ova- dék képes. Cim: Bene János Hadrév, Tordaara- nyos vm. 3743

Kertészt keresünk, ki a konyha, virág és gyümölcs kertészethez egyaránt jól ért. Bizonyítvány másola- tokkal felszerelt és fizetési igényeket is feltüntető aján- latokat a kládóhivatal to- vábbít. 3754

Ispán, nős, ki a gaz- daság minden ágában jár- das azonnall alkalmazást nyerhet. Bizonyítvány má- solatokat elvár. Naláczy Gejza Pul. Jud. Hunedoara. 3751

Okleveles erdőfiszrt ro- mán igazolvány bírtokosa, erdőszeli foglalkozást ka- res. Cime: Szerkesztő- ségnél. 3752

Marosludas mellett 45 hold szántó legelőnek ki- adó. Cim a kládóban. 3755

Az Elforia Spítalelor Cívile Bukarest Bulevard Elisabeta, keres egy sajt és vajmestert, két elsőrendű konyhakertészt és két meg- bízható kanászt. Ajánlatok a fenti címre küldendők az eddigi működés és a fizetési igények bejelentése mellett 3758.

Keresek bérbe, vagy fix adminisztratív kezelésre egy vagy több lehetőleg egy tagban levő nagyobb birtokot. A birtokon elő- nyös feltételek mellett be- fektetéseket eszközölnek (öntözhető konyhakertés- zet, malom stb.) Vállal- kozom a birtokon levő esetleg elhanyagolt szőlők rendbehozatalára, vagy na- gyobb szőlőterületek újbóli beültetésére. Szíves meg- keresések Dancs Sándor intézőhöz címzendők. Ma- roscesztve, posta Uloara. 3757.

50-60 hold birtokot bérbe, esetleg gazdáltszál, vagy önálló ispáni állást keres végzett gazdatiszt. Cim a kládóba. 3749

Jó karban levő, használt cséplőgarnitúrákat megvételre keresek, azonnal készpénzzel fizetek. Ajánlato- kat kérem, gyártmány, felszerelés és utolsó vételár mellett: Cluj, PERRY cég címre. 2759.